

1273. 1ste Beh. af Lovforsl. om Lejns osv. Overg. i fri Fordeind. 1274

bragte ind i saadanne Forhold, og som ville bevare deres Eksistens, med Varme og Dygtighed at deeltage i saavel den hele communale som i den politiske Udvikling, der gjør sig gjældende i Landet, og noget Saadant troer jeg vil gjøre sig Mere og Mere gjældende efter de Forhold og den Udvikling, hvori vi ere komne ind. Naar disse Forhold fik Lov til at bestaae, troer jeg, at Tiden skulde vise, at det, jeg her har tilladt mig at sige, ikke har været saa feilagtigt. Ifølge denne Betragtning komme vi altsaa til at see Sagen fra et noget andet Synspunkt, og jeg spørger da, om det er saa overordentligt onskeligt at faae denne Sag bragt tilende paa den Maade, her foreslaaes? Det forekommer mig, at Meget kunde tale for, nøie at overveie, om der ikke kan anføres Grunde for det Onskelige i ikke at fuldbyrde dette Skridt med noget Hastværk, og om ikke de Grunde, der tale for at lade disse Institutioner bestaae med de Forandringer, som de nuværende Tidsforhold føre med sig, have en saadan Betydning, at man gjorde bedre i ikke at ile for meget med at komme til Opfyldelsen af den omtalte Bestemmelse. For mig staaer det saaledes, at Nødvendigheden heraf for en stor Deel er svunden bort, og at det i mange Henseender kan være onskeligt at bevare et moderat konservativt Element, der ved sin hele Tilværelse og i alle de Interesser, der vedrøre Landbruget og Landbrugsstanden, snevert er knyttet til denne. — Jeg kunde hermed standse, men jeg kan dog ikke slutte, før jeg har tilladt mig at inoebgaae enkelte af de Bemærkninger, som ere blevne anførte. Vi have hørt nationale Hensyn nævne som et væsentligt Motiv til at gaae ind paa dette Forslag, og jeg skal ganske villigt indrømme, at der bestaaer enkelte Forhold, som kunde gjøre det onskeligt, at der indtraadte Forandringer i slige Stillingen, men jeg indseer ikke, at det skulde være nødvendigt at vedtage denne Lov i sin Heelhed for at klare et enkelt vanskeligt Tilfælde, hvor en enkelt Personlighed er kommen i en saadan Stilling, at han derved er bragt i et skadeligt Forhold til Alt, hvad der bevæger og berører os og er os kjærest. —

Det ærede Medlem, som havde Ordet før mig, indrømmede forøvrigt, at der var noget Sandt i de Betænkkeligheder, som det ærede Medlem for Soro Amt havde reist, men han vilde ikke tillægge dem en saadan Betydning at de kunde komme i Betragtning ligeoverfor de overordentlig store Fordele, som Lovens Gjennemførelse vilde føre med sig. Han saae i det nu Bestaaende en absolut Hindring for Selvetændoms Fremme, medens jeg ikke blot ikke seer nogen Hindring deri, men snarere en Rettelse for Fæsterne med Hensyn til at blive Selvetere. — Det ærede Medlem udtalte sig ogsaa angaaende den ulige Urvedelting, men dette er jo et saa tidt og saa lærd behandlet Strids spørgsmål, at jeg ikke troer, det baader Meget her at komme vidløftig ind derpaa, og det ligger for Dieblikker til en vis Grad heller ikke for. Smidder tid maa jeg dog bemærke til det ærede Medlem, at hans Raisonnement og Bevisførelse i saa Henseende ikke holder Stik. Han mente nemlig, at den Ældste blev et udygtigt Menneske, fordi han var vis paa at faae Formue, og at de Yngre ikke kunne blive til nyttige Samfundsmedlemmer, fordi de ikke fik Noget; men naar vi sætte den Yngste i samme Tilfælde, nemlig saaledes, at han er vis paa at faae en betydelig Formue, bliver han jo ogsaa et unyttigt Medlem af Samfundet, hvis det Raisonnement, der angik den Ældste skal holde Stik. Nei, dette er virkelig Noget, som vel lader sig sige, men der dog som oftest ikke holder Stik i Virkeligheden. Der kan ligesaa godt blive dygtige Mænd blandt dem, som have Udsigt til at komme i Besiddelse af en stor Formue som blandt dem, der have faaet den Opgave selv at erhverve sig en Formue. — Ganske vist vil Vedtagelsen af denne Lov ialtsaa i een Henseende gjøre en Forandring, som ikke kan eller vil virke heldigt. Det ærede Medlem indrømmede, at der var reist en vis Indvending imod ham, og jeg tror, det er mig selv, der i en Samtale mundtlig har fremført denne, nemlig at Loven vil forvandle en Deel Mænd, som ifølge deres hele Stilling nu ere kaldede og forpligtede til at anstrenge sig af yderste